

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Defensio Locorum S.
Scripturae. De Ecclesia Catholica, Et Eius Pastore
Episcopo Romano, B. Petri, principis Apostolorum
successore, libri duo. Aduersus nugatorias ...**

**Torres, Francisco de
Coloniae Agrippinae, 1580**

VD16 ZV 18729

Capvt III. Quomodo proferendu noua & vetera, sicut Dominus in
Eua[n]gelio praecepit, ex loco Cantici cant. collato cum loco epist. ad
Timoth. de ecclesia columna & firmamento veritatis, demonstratur ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-33634

CAPVT III.

Quomodo proferendo noua & vetera, sicut Dominus in Euāgelio præcepit, ex loco Cantici cant. collato cum loco epist. ad Timoth. de ecclesia columna & firmamento veritatis, demonstratur secundum scripturam de ecclesia visibili esse omninò intelligendum. Et de interpretatione loci Cantici Canticorum, sic facta, vt consonet Euangelio secundum regulam Apostolicam interpretandi vetera, vt consonent Euangelio; item quibus gradibus accedatur ad Ecclesiam, quæ in ecclesiam inuisibilem non competunt, & in qua Ecclesia Christus nunc audiatur, & videatur, in visibili, an inuisibili.

Sed antè, quàm à loco epist. ad Timot. hætenus tractato, & à deprauatione tue interpretationis satis, vt opinor, defenso discedamus, conferamus cum eo, & cum loco Euangelij de ædificatione Ecclesiæ super petram, quem tu rectè, vt dixi & quidè cum gratulatione, non putasti ad ecclesiam electorum inuisibile pertinere; conferamus, inquā, locum Cantici Cant. c. 5. vt ad imitationem scribæ docti in regno celorum, de thesauro sanctæ Scripturæ, sicut dominus dixit in Euangelio Matthæi, noua & vetera proferamus; & sicut Ecclesia sponso suo dixit, noua & vetera dilecte mi seruauit tibi; id est, legem, & Euangelium. Legē scilicet honorans, & interpretans, vt consonet Euangelio, & Euangelium, vt consonet legi, sicut Apostolica doctrina in libr. 2. Clementis facere præcipit. Ecclesia igitur, quæ est corpus Christi sponsi sui, cum describit firmitatem sponsi, inquiens, crura illius columnæ marmoreæ, quæ fundatæ sunt super bases aureas, suā etiā describit, sunt enim propter magnū sacramentū vniōis verbi Dei cū natura humana, duo in carne vna, q. Apostolus vocat magnū sacramentū in Christo & in Ecclesia. Hinc ait, vt Christus secundū scripturā sponsus, & sponsa dicatur; vt apud Esa. c. 61. cum ait vna persona Christi de se, quasi sponsum decoratū corona, & quasi sponsam ornatā monilibus suis. Sic beatus Aug. epistola 120. ad Honoratum intellexit; & hunc locum interpretās, sponsum, inquit, & sponsam Christum intelligimus, & Ecclesiam, sed erunt vnum in carne vna. Sacramentum magnum dixit Apostolus in Christo, & in Ecclesia; igitur non iam duo, sed vna caro. Si ergo caro

Locus Cantici Cantic. s. noua & vetera dilecte mi, seruauit tibi.

Quomodo Christus in Scriptura sponsus, & sponsa dictus sit. Locus Esaiæ de Christo sponso, & sponsa ab Aug. in diuersis libris eius expositus.

vna, perfecto competenter etiam vox vna. Haetenus Aug. Idem Aug. libro 3. de doctrina Christiana, c. 31. in prima regula Ticonij, quam approbat, de domino, inquit, & corpore eius est, quia scimus aliquando capitis, & corporis, id est, Christi, & Ecclesiae vnā personam nobis intimari, vna enim persona loquitur dicens, sicut sponso imposuit mihi mitram, & sicut sponsam ornavit me ornamento. sic enim est apud LXX. & tamen quid horum duorum capiti, quid corpori, id est, quid Christo, & quid Ecclesiae conueniat, utiq; intelligendum est. Idem adhuc in expositione epistolae beati Ioannis tractatu primo, c. 2. in Tomo 9. explanans eundem locum Esaiæ, & illius, inquit, thalamus fuit vterus virginis, quia in illo vtero virginali coniuncti sunt duo, sponsus & sponsa, quia sic scriptum est, & erunt duo in carne vna; & Dominus in Euangelio, igitur iam non duo, sed vna caro, & Esaias optimè meminit, vnum esse ipsos duos. Loquitur enim in persona Christi, & dicit, sicut sponso imposuit mihi mitram, & sicut sponsam ornavit me ornamento, vnus videtur loqui, & sponsum se fecit, & sponsam se fecit, quia non duo, sed vna caro, quia verbum caro factum est, & habitauit in nobis, illi carni adiungitur Ecclesia, & fit Christus totus caput, & corpus. Haetenus Augustinus idem repetit Tomo 10. Serm. 234. ut essemus vnum in illo, caput nostrum esse voluit accipiēdo carnem ex nobis, ut pro nobis moreretur. Ut noueritis ergo, quia hoc totum est Christus, per Esaiam dixit, sicut sponso alligauit mihi mitram, & sicut sponsam induit me ornamento; ipse sponsum, ipse sponsa, ipse plane sponsum in capite, sponsa in corpore; erunt, inquit, duo in carne vna; & nō iam duo, sed vna caro, &c. Haetenus Aug. Consonat cum Esaiā Euangelium Matthaei, cum ait de decem virginibus, exierunt obuiam sponso, & sponso. Vnum enim Christum vocat sponsum, & sponsam, sicut explicatum est. Conuenit cum his, quod ait Origenes in Scripturis sanctis eruditissimus, in Homilia 2. in Cantica. Obseruans enim illum locum epistolae Pauli ad Ephesios, nemo carnem suam odio habet, sed nutrit, & fouet eam, sicut Christus Ecclesiam, quia membra sumus corporis eius, & reliqua, hoc ergo, inquit edocemur, quomodo sponsa Christi, quae est Ecclesia; etiam sit corpus eius & membra. Deinde subiungit, si ergo audias, sponsi membra nominari, Ecclesiae membra dici intellige; haec Origenes. Cū igitur

Locus Euan-
gelij de de-
cem virgi-
nibus, quae
exierunt ob-
uiam spon-
so & spon-
sae.

Matthaei, cum ait de decem virginibus, exierunt obuiam sponso, & sponso. Vnum enim Christum vocat sponsum, & sponsam, sicut explicatum est. Conuenit cum his, quod ait Origenes in Scripturis sanctis eruditissimus, in Homilia 2. in Cantica. Obseruans enim illum locum epistolae Pauli ad Ephesios, nemo carnem suam odio habet, sed nutrit, & fouet eam, sicut Christus Ecclesiam, quia membra sumus corporis eius, & reliqua, hoc ergo, inquit edocemur, quomodo sponsa Christi, quae est Ecclesia; etiam sit corpus eius & membra. Deinde subiungit, si ergo audias, sponsi membra nominari, Ecclesiae membra dici intellige; haec Origenes. Cū igitur

igitur audimus dici in Cantico Canticorum, esse crura sponsi columnas marmoreas, quæ fundatæ sunt super bases aureas, intelligere debemus dici, esse crura Ecclesiæ sponsæ columnas fundatas super bases aureas.

Quod autem Apostolus Ecclesiam, quæ Christi sponsa est, columnam esse dixit, & firmamentum veritatis, hic autem in Cantico Canticorum, non columna, sed columnæ nominantur, non discrepat hæc scriptura ab epistola Pauli. Etenim quia sponsus Christus sponsa etiam est propter naturam humanam assumptam, cui natura data sunt crura, & nō crus,

De conuenientia loci Pauli cum loco Cantici Cant.

ad ambulandum, idcirco Ecclesia, quæ illi carni assumptæ adiungitur, ut paulò antè aiebat Augustinus, & quæ una caro est cum Christo sponso, crura sponsi habet, quæ sunt columnæ, sed modo suo habet, id est, ut creaturæ conuenit. Hæc enim crura mystica, & hæc mysticæ columnæ firmitatem in Ecclesia sponsa Christi significant, firmitatem dico, non virtutis propriæ, sed communicatæ, ac participatæ, in Christo autem sponso firmitatem virtutis propriæ. Similiter distinguendæ sunt bases aureæ columnarum. Ut in Ecclesia sponsa, basis aurea sit fundamentum Ecclesiæ virtutis communicatæ, quod est petra Ecclesiæ, id est, Petrus, in sponso autem Christo, basis aurea est fundamentum Ecclesiæ virtutis propriæ: quod est vnicum, præter quod nullum aliud tale poni potest. Sic namq. Leo primus fundamentum Ecclesiæ, quod est Petrus, à fundamento Ecclesiæ, quod est Christus, in sermone de die anniuersario assumptionis suæ distinxit. Omnia dilatamus, & ad omnia occurrimus, ut calumnias Antonij Sadeelis, & aliorum effugiamus. Illud etiam quæri potest ab aliquo paulò curiosiore, nam istis quoque satisfacere cupimus. Quare scriptura non ossa, sed crura accepit ad significandam in ænigmate mystico firmitatem fidei Ecclesiæ, in columnis etiam mysticè significatam? scilicet tum propter rectum & firmum, utrunq. enim in cruribus respondet columnis. Fides enim recta, quæ Græco vocabulo iam pro Latino trito orthodoxa dici solet, substantia Ecclesiæ est; sicut crura corpus sustinent; & quia, ut aliquis ad Ecclesiam veniat, & membrum eius efficiatur, prima est, ut Dionysius Areop. quasi in extrema pagina capituli primi Ecclesiasticæ hierarchie tradit, motio dilectionis cuiusdam, imperfectæ scilicet; huius verò dilectionis primus progressus, ut idem ait, ad faciendū mandata

De cruribus mysticis Christi sponsi, & ecclesiæ sponsæ, quo modo differant, & quid significant.

Quare Scriptura crura sumpsit in Cant. Cant. ad significandum mysticè in ænigmate robur & firmitatē Ecclesiæ.

Quæ sit prima motio, ut quis ad ecclesiā veniat, & eius membrum fiat,

& quis pri-
mus pro-
gressus. au-
ctore Dio-
nylio Arco-
pag.

Quomodo
Protestantes
crura mysti-
ca sibi am-
putauerunt,
& columnas
ecclesiae suae
quae antea
erat pars ec-
clesiae Ca-
tholicae, e-
uerterunt
tanquam no-
ui Sampso-
nes.

Quomodo
ex collatio-
ne loci Can-
tici Cant.
cum loco
Pauli ad Ti-
moth. de-
monstratur
de ecclesia
visibili ne-
cessario acci-
piendum
esse, quod
dixit eccle-
siam esse co-
lumnas &
firmamen-
tum verita-
tis.

diuina est regeneratio nouae creaturae per sanctum baptismum, in qua
fides cum spe & charitate diuinitus infunditur. Idcirco diuine sumpsit
Scriptura sancta crura ad mystice significandum fidei orthodoxae ro-
bur, & firmitatem, & quia ad eam oportet primum venire eum, qui ve-
lit, ut dixi, fieri membrum sponsae Christi, id est, Ecclesiae. Crura igitur
mystica sibi amputauerunt Protestantes, cum recedentes à petra
fidei, ad normam orthodoxae fidei in catholica Ecclesia ambulare de-
sierunt, & tanquam noui Sampsones Columnas Ecclesiae suae, quae pars
erat catholicae, euerterunt, ut simul cum Ecclesia sua interirent. Cum
igitur satis demonstratum sit, quomodo scriptura Cantici Canticorum
de cruribus, & columnis Christi sponsi, & sponsae fundatis super bases
aureas, cum epistola Pauli ad Timotheum de Ecclesia sponsa Christi co-
lumna & firmamento veritatis consonet, facile est iam intelligere ex
eadem scriptura Cantici Canticorum, sit ne sponsa ista Christi, quae una est,
visibilis, an non? ut si appareat ex scriptura ista visibilem esse om-
nino, & non inuisibilem, necesse sit, inuitis haereticis & eorum scripto-
re Antonio, locum epistolae Pauli ad Timotheum ad Ecclesiam visi-
bilem referre, siquidem sit de illa ipsa Ecclesia sponsa Christi, quae non
est, nisi una, quae in Cantico Canticorum dramaticè introducitur.
Laudatur sponsa, cap. 4. his verbis, sicut vitta coccinea, siue
funiculus coccineus labia tua, & eloquium tuum dulce.
interpretans hunc locum Greg. Nissenus in suis Comment. quia, in-
quit, os Ecclesiae loquitur, tunc quidem labia eius colore coccineo ru-
bescunt, cum scilicet vniuersa Ecclesia efficitur propter consensum &
concordiam vni labium, & vox una. est autem duplex laus oris, concor-
dia scilicet, cuius Symbolum est funis, ita ut una sit totius Ecclesiae ca-
tena nexa ex varijs, & una confessio eius, qui nos sanguine suo rede-
mit, cuius Symbolum est color coccineus. Deinde subiungit interpre-
tans, quod sequitur, & eloquium tuum dulce, siue decorum, ut est apud
70. Paulus, (inquit Greg. Nyssenius) interpretatus est hoc, cum ait,
,, hoc est verbum fidei, quod praedicamus, quia si confitearis
,, in ore tuo Dominum Iesum, & in corde tuo credideris, quod
,, Deus illum suscitauit à mortuis, saluus eris, corde enim cre-
,, ditur ad iustitiam, ore autem fit confessio ad salutem. Quod si

Ecclesia

Ecclesia sponsa Christi os habet, & loquitur, & quod ore loquitur, omnes ubique audierunt, & audiunt, id est, Euangelium, quod prædicatum est, sicut Apost. ait, & prædicatur in vniuersa creatura, quæ sub cælo est, non est igitur inuisibilis, quomodo enim Ecclesiâ audiunt, nisi loquentem, & prædicantem? quomodo autem loquitur, & prædicat, si non videtur prædicare? nunquid sic auditur Ecclesia, sicut in Actis Apostolorum scriptum est de ijs, qui Paulû comitabatur, cum iret Damascû? viri autem illi, inquit, qui comitabantur, stabant stupefacti, & audientes quidem vocem, neminem autem videntes. Aut sic loquitur, vt Dominus loquebatur, cum decalogum legis populo Israelitico dedit? cunctus enim populus, sicut scriptum est, videbat vocem, & lampades, & sonitum buccine, Deum tamen loquentem, qui erat in caligine, non videbat. Quod si neutrum horum dicturus es, relinquitur, vt des, videri ab omnibus Ecclesiam sponsam Christi loquentem, & quid omnibus loquatur. Immo nō aliter nec in alio Christû loquentē nunc audimus, neq; manentem nobiscū videmus, nisi in spōsa Ecclesia, in hac tanquā in vna carne manet nobiscū vsq; ad cōsummationē sæculi, sicut ipse promisit. Nūc enim Christû non videmus, vt B. Petrus ait, in quem nunc non videntes, sed credētes exultatis letitia inenarrabili, & glorificata, &c. Non videtur inquam à nobis nunc in se, videtur tamen in sponsa, sicut enim in secundo aduentu, ne quis ab pseudochristis, & pseudopphetis decipiat, cum dixerint, hic est Christus, aut illic, dominus Iesus non hic, aut illic, vt illi pseudochristi dicturi sunt, sed in vniuerso mundo erit conspicuus, & ab omnibus videbitur instar fulguris, q. cū erumpit, in vniuersa terra cernitur, sic Christus post ascensum in cælos, quia vsq; ad cōsummationē sæculi manet cum ecclesia tanquam sponsus cum sponsa, quia sunt vna caro, & vnus spiritus, sicut scriptū est, erunt duo in carne vna, & qui adheret Domino, vnus spiritus est, ne quis decipiat, cum audit, in hac Ecclesia est Christus, aut in illa, Apostolis suis dixit, ego vobiscum sum vsq; ad cōsummationē sæculi, vt intelligeremus, illius Ecclesiæ esse Christum caput, & illam Ecclesiam esse corpus Christi sponsi sui, cui esset præpositus Petrus, sicut fuit Apostolis, vt dominus cōstituit, & quæ esset per vniuersum mūdū dilatata,

id

Quomodo
Christum
nunc non
audimus lo
quentē ne
que videm
nobiscū ma
nentem nisi
in ecclesia
visibili.

Quomodo
Locus Euan
gelij ego vo
biscum sum
vsq; ad cō
summationē
sæculi, doce
at, in qua ec
clesia Chris
tus sit.

id est, quæ cerneretur prædicare Evangelium, quod à sanctis Apostolis ubiq; terrarum prædicatum est, quia in omnem terram exiit sonus eorum, & in fines orbis terræ, verba eorum. Hæc enim dicitur & est Quæ dicitur & sit Catholica, & Apostolica Ecclesia. sunt funiculus Coccineus, & eloquium decorum, sicut explicatum est.

Hæc sponsa Christi ecclesia, quæ una est, & non duæ, sicut ait eadem scriptura Cantici Canticorum, una est columba mea, mixta est electis, & reprobis, huc enim pertinet, ut August. ait libro 3. de doctrina Christiana, c. 32. Illud in Canticis, Fusca sum, & speciosa, ut tabernacula cedat, speciosa, ut pelles Salomonis. Non enim ait, fusca fui, ut tabernacula cedat; & speciosa fui, sicut pelles Salomonis, sed utrunq; se esse dixit propter temporalem unitatem intra una retia piscium bonorum & malorum. Tabernacula enim cedat ad Ismaelem pertinent, qui non erit heredes cum filio libere. Hactenus August. & paulo ante dixerat, hypocritas non esse dicendos, esse in corpore Christi, quamvis inquit, in eius esse videantur Ecclesia, tanquam unum sit utrorunq; corpus propter temporalem commixtionem, & communionem sacramentorum. Ecclesia igitur electorum licet vera ecclesia sit, & vera sponsa, ac verum corpus Christi mysticum,

Quomodo Ecclesia electorum à solo Deo discernitur; & à nobis voluit, ut discerni non possit.

Quomodo ex scriptura ecclesia visibilem non posse interrumpi. Christus secundum doctores Protestantium amittere sponsam & fieri viduus potest.

& non simulatum & hypocriticum, ut ecclesia reproborum, tamè quia à solo Deo, qui eam elegit, discernitur, à nobis, quibus præcepit, ut neminem iudicaremus, voluit ut non posset discerni ab ecclesia hypocritarum, idq; propter temporalem utriusq; commixtionem & communionem Sanctorum, ut August. ait. quare cum Scriptura Ecclesiam electorum & reproborum, tanquam unum corpus sit, sponsam Christi, quæ una est, faciat, & sponsa Christi mori non possit, ut ea mortua; alteri cui velit nubat Christus, sicut de coniuge terreno, & mortali scriptum est: cōsequens necessario est, ut Ecclesia visibilis, q̄ sponsa Christi est, interrumpi, id est, mori non possit. Nā si interrumpi potest, potest igitur & viduus fieri Christus; imò cū communio visibilium sacramentorum propter electos à Christo instituta sit, tã necessaria ea est, ut ecclesia electorum, q̄ interrumpi non potest, non possit consistere, nisi in communione visibili sacramentorum permaneat. Quare si quod perpetuum est, & interrumpi non potest

teſt. ex catholica communione ſacramentorum viſibilem pendet, ſequitur communionem catholicam viſibilem ſacramentorum interrumpi non poſſe; ac proinde nec Eccleſiam viſibilem, quæ iſta viſibilem ſacramenta conficit. Si tibi Antoni ſophiſma hoc videbitur, mirum, niſi Euangelium & fides eccleſiæ Catholice ſophiſma videatur. Haſtenus de loco epistolæ ad Timotheum ad Eccleſiam electorum inuiſibilem contra ſcripturas ab Antonio Sadeele hæreticè relato & detorto.

Communio
nem catho-
licam viſibi-
lem ſacra-
mentorum
interrumpi
non poſſe,
ac proinde
nec eccleſiā
viſibilem.

CAPVT IIII.

Demonſtratio ex ſcripturis, locum epistolæ ad Ephes. de eccleſia nō habente maculam, neque rugam, nec aliquid huiusmodi non ad eccleſiam inuiſibilem electorum Dei, ſed ad eccleſiam viſibilem pertinere, & qualia peccata ſignificent ſecundum ſcripturam, & interpretationem ſanctorum Patrum macula, & ruga, & de loco Apoſtolice doctrinæ Clementis Romani collato cum loco epistolæ ad Ephesios, qui eum interpretatur de Eccleſia viſibili omninō accipiendum eſſe.

& quomodo Eccleſia viſibilis interrumpi non poſſit contra commentum Antonij Sadeelis, & quomodo mendaces facit prophetas, qui dicit eccleſiam viſibilem, quæ per baptiſmum regenerat, poſſe interrumpi.

Secundus locus eſt Ephes. 5. Eccleſiam non habentem maculam, neque rugam. Sic Antonius de Scriptura recitat mutila, & decurtata, ut ſolet. Viri ergo, inquit, diligite uxores, ſicut Chriſtus dilexit eccleſiā, mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ; ut exhiberet ipſe ſibi glorioſam eccleſiā, nō habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi; ſed ut ſit ſancta, & immaculata. Hunc quoque locum falſa interpretatione, & intelligentia deprauaſti, quaſi non ad Eccleſiam viſibilem pertineat, ſed ad eccleſiam electorum. Age ergo Antoni, ſi hoc quod Paulus hic ait de eccleſia glorioſa non habente maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi, in cæleſti gloria futurum eſſe putas, & cum Auguſtino, & multis alijs Auguſtinum ſecutiſ ſic interpretaſ, non pertinebit iam hic locus ad Eccleſiam electorum, quæ in terris eſt. Hæc enim, non neceſſe

Quomodo
Antonius
locū episto-
læ ad Ephe-
ſios de eccleſia
non habente
maculam
aut rugam
præ ad eccleſiam in-
uiſibilem e-
lectorum
detorſerit.

D

eſt.